

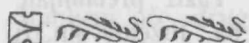
Vprašanje.

*Ko pada listje z vej,
kaj misliš, drug, povej?
Kot vetrič vrh drevesa
te nema groza stresa.*

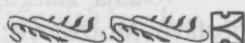
*Zamaknjen v bežne dni,
duh tvoj nazaj strmi,
ko polja in livade
so še cvetele mlade.*

*In misliš kakor mlad:
jesen prinese sad.
A gluha se odziva
pred tabo prazna njiva.*

*Ni redko ničev up
in prazen boja hrup:
jesenski dih zaveje,
in listič pade z veje.*

Mladinski novičar.

Le pamet, pamet! Blizu Inomosta (kraj Heking) sta one dni ušla od staršev dva fantiča - brata. Kmalu nato je došlo naznanilo iz Srbije, da sta bila tam prijeta in ustavljena. Kdo je bil kriv, da sta jo 13 in 15 letna brata popihala od doma? Čitala sta »indijancarice« ter ušla, da bi šla streljat krokodile. Imela sta s seboj nekaj denarja, atlant, kompas in pištolo... Kino in slabo berivo je strup za mladino.

Tolažba. V kraju Botsberg (Bavarsko) so se igrali otroci s slamoreznico. Fantiči so vrteli, neka deklica je pa vlagala. Pri tem je pa prišla po nesreči z roko pod nož — in v hipu je bila roka odrezana. Mati je skoraj omedlela, ko je prihitela na kraj nesreče. Deklica ji je pa rekla: »Mati, ne jokajte, saj imam še eno roko!«

Dvojna žalost. Pričetkom preteklih velikih počitnic je prišel neki deček na odmor k svojim staršem v Müllerstadt (Bavarsko). Ker je bilo vroče, se je šel kar neutegoma kopat. Pa čujte! Čez par ur so ga prinesli mrtvega na dom. Ta pogled je očeta tako prevzel, da mu je otrpnilo srce, in se je zgrudil mrtev na tla. — Koliko je bilo takih naglih slučajev smrti v preteklem poletju tudi pri nas — in večinoma o priliki kopanja! V deročih, hladnih vodah so kopajoči se mladi ljudje le preveč predrzni in bahavi.

Kaj pa to...? O samih nesrečah bi imel poročati mladinski novičar. Na Viču pri Ljubljani se je po neprevidnosti in v nagli nepazljivosti dne 30. avgusta zaletel deklica Marija Kršman pred mimovozeči avto, ki jo je zadel tako hudo, da

je na mestu izdihnila. Pripravljala se je ravno, da se vpiše v šolo — bilo ji je 6 let — pa jo je Bog nenadoma poklical k sebi. Bolj ko se množi avtomobilsko vozovje, bolj bo treba skrbeti, da se bo mladina ob prometnih cestah in ulicah znala varovati nesreč. Mnogi otroci so namreč že tudi proti avtomobilom postali zelo predrzni. Tik pred njimi hočejo preteči cesto.

Čudovit slučaj — bi zapisal navaden časopisni poročevalec, dasi se nobena reč ne pripeti kar slučajno, ampak po sklepu božje previdnosti. Tam v Šoštanju je padel 27. avgusta v strugo Pake štiriletni fantiček (piše se Destovnik). Struga je izpeljana pod dvoriščem neke gostilnice. Pa kaj se je zgodilo? Voda je dečka srečno prenesla skozi temni predor. Na drugem koncu ga je pa rešil iz vode neki mersarski pomočnik. Fantič je bil takoj pri sebi, samo rekel je, da je bilo notri strašno temno. Ko bo znal moliti, naj se lepo zahvali svojemu angelu varihu za krepko pomoč.

»Še v cerkev stopimo!« — so si prigovarjali otroci v nemškem kraju Hasloch, ko so bili prišli tja spomladi od nekod na izlet, da si ogledajo najbolj moderno tovarno za smodnik. Med tem pa, ko so v cerkvi molili, je zletela vsa tovarna v zrak. »Srečen slučaj jih je rešil,« — so poročali časopisi... Tale beseda »slučaj«, ki jo ljudje tolikokrat zlorabljajo, človeka kar razdraži. Kakor da se kaj slučajno zgodi! Ali ni Bog, ki vse vodi in vlada? Še las človeku ne pade z glave brez božje volje. Otroci, ki so bili rešeni, so se brez dvoma zahvalili svojim angelom varihom, da so se nesreči umaknili v cerkev! — Tista tovarna je takorekoč izginila z zemeljskega površja, s tako silo jo je razneslo. Bila je pa najmodernejša te vrste in je izdelovala tak smodnik, ki nima nič duha.

Vsako poletje ima smrt uprav med mladostnimi osebami obilno žetev. Izbere si tudi vodne vrtince in globine, kjer se ji lov na neprevidne mlade kopalce prav hitro in brez težav posreči. Dne 18. julija je po nesreči zdrknul učenec 6. razreda v Ljubljani, Jožef Šetina, v Gruberjev prekop Ljubljanske, in po njem je bilo. — V Račah pri Mariboru sta se isti dan ponesrečili pri kopanju v neki kotanji dve štirinajstletni deklici, Šijanec in Sovinc. Ena je znala plavati, druga pa ne. Plavalca je hotela rešiti svojo potapljaljočo se tovarišico, ki je zašla na globoko, pa je svojo dobro voljo plačala s smrtjo. Obe sta izginili pod vodo. Pomoč je prišla prepozno.

Strah pred kačjo zalego ni prazen. Preteklo poletje sta v vasi Drenovo blizu Sarajeva umrla kar dva majhna pastirja, ker sta bila pičena od kač. Pasla sta čredo ovac. Kar nenadoma je čutil eden od teh oster pik strupene kače. Tovariš je priskočil, ko je slišal krik nesrečnega fantiča, na pomoč in hotel kačo pobiti s količem. Toda kača se je zakadila tudi vanj in ga pičila. Oba siromaka sta že drugi dan umrla. Na paši je pač treba tudi opreznosti, zlasti v krajih, kjer se kačja golazen rada plodi in skriva.

Neprijetna družba. V južni Franciji so prišli v neki cirkus k mladinski predstavi šolski otroci. Med predstavo je pa odpovedala elektrika. Nastala je silna zmešnjava. Povečal jo je še strah, kajti, ko se je spet zasvetilo, so bili med otroki štirje mogočni levji. Na srečo pa so bile živali še bolj preplašene kot otroci. Pobrisali so jo brž na prosto. Toda zunaj je hudo snežilo. To pa sinovom vroče Afrike ni bilo všeč. Brž so odhlačali nazaj v suženjstvo železnih kletk. Napravili niso nobene nesreče. En sam otrok je padel, a se je urno spet vzravnal.

Modrost v pregovorih domačih in tujih.

Mrtev.

Mrtvega grob ne vrne.
Mrtvih ne nosijo nazaj.
Mrtvi ne rabi variha.
Mrtvi je slep.
Mrtvi molče.
Mrtvi več ne grizejo.
Mrtvega zobje ne bole.
Mrtvi več ne upajo.
Kdor je mrtev, je za dolgo.
Za mrtvega je svet mrtev.
Mrtvega prijatelji so tudi mrtvi.
Mrtvi učé žive.
Mrtvih nihče ne zavida.
Mrtvi se ne morejo braniti.
O mrtvih govôri le dobro.
O mrtvih je lahko legati.
Če mrtvi ne grizejo, ni treba mrtvih grizti.
Za mrtvimi jokati in vreme napovedovati je prazno delo.
Ni zmiraj mrtvemu namenjeno, kar se njegovi rakvi stori.
Mrtev napovedani dolgo živi.

Reki.

Mrtev biti na kaj.
Za žive in mrtve.
Do mrtvega.
V mrtvo ime tajiti.
Mrtev denar.

Drobiž.

Kaj je narodna zavest?

(Piše Vitogoj Slavenko.)

(Konec.)

Zelo ugleden nemški redovnik, zdaj vseučiliški profesor, je izjavil na nekem zborovanju (leta 1913.): »Tudi jaz sem Nemec in ljubim svoj narod.«

V teh besedah je povedano, kaj je narodna zavest. Da se veselo in pogumno priznavamo k svojemu narodu in da ljubimo svoj narod — to je narodna zavest.

Narodna zavest je nekaj dobrega. Po božji volji je, da smo Slovenci; torej je tudi po božji volji, da se zavedamo in da priznavamo, da smo Slovenci.

Vera nas uči ljubezni do bližnjega in tudi ljubezni do lastnega naroda. Krščanska ljubezen je urejena ljubezen, in čim bližji nam je kdo, tem večjo ljubezen smo mu dolžni. Starše in sorodnike moramo bolj ljubiti kakor tuje ljudi, tako moramo tudi lastni narod bolj ljubiti kakor druge narode.

Toda naš bližnji je vsak človek, in Kristus nas uči, da moramo ljubiti vse ljudi. Vsi ljudje so nam bratje v Kristusu, in pred Bogom smo vsi ljudje ena velika družina. Ljubiti moramo svoj narod, toda pri tem ne smemo nikdar zaničevati ali sovražiti drugih narodov. To bi ne bilo krščansko. Varovati se moramo take paganske ljubezni do lastnega naroda, ki obožuje svoj narod in zaničuje, dela krivico in sovraži druge narode.

Tudi onega, ki nas žali, ki nam dela krivico, ki nas sovraži, ne smemo sovražiti. Kristus pravi: »Ljubite svoje sovražnike, dobro storite tistim, ki vas sovražijo, molite za tiste, ki vas preganjajo in obrekujejo.« Tudi sovražnih nam narodov ne smemo sovražiti. To zahteva mnogo samopremagovanja.

Nekateri sosedni narodi delajo našemu narodu veliko krivico. Zatirajo naš narod, v kolikor biva pod njihovo oblastjo, in mu odrekajo njegove naravne pravice. Zlasti mu kratijo naravno pravico, izobrazevati se na podlagi materinega jezika. Potujčiti hočejo naš narod.

Mi vsled tega drugih narodov ne smemo sovražiti; a krivici, ki jo delajo našemu narodu, se smemo in tudi moramo upreti. Kajti ljubezen do svojcev se mora pokazati v dejanju. In čimbolj zatirajo naš obmejni narod ali obmejne dele našega naroda, tembolj moramo ljubiti zatirane obmejne brate in sestre.

Z gorko ljubeznijo moramo ljubiti zatirano domovino, kakor jo je ljubil pesnik, ki je pel:

Ker ves te svet tepta z nogami,
jaz ljubim tem srčneje te,
jaz ljubim tem zvesteje te,
a ljubim te — s solzami!

(S. Gregorčič.)

Naša dolžnost je, da pomagamo zatiranim obmejnim bratom; papež je sloves-

no proglasil za pagansko, kruto načelo, da zatiranemu narodu ni treba pomagati. (Syll. 62.)

A mi sami smo šibki. Ozreti se moramo po zaveznikih. Naš mali slovenski narod je na severu in zahodu obdan od mogočnih tujih narodov. Naši naravni zavezniki so predvsem drugi slovanski narodi. Zato moramo gojiti veliko ljubezen zlasti do teh. V svetovni vojni je bilo najbolj bridko za vsakega iskrenega Slovenca to, da so se morali naši ljudje bojevati proti našim slovanskim bratom po krvi in po jeziku, proti Rusom in Srbom.

V pretekli dobi se je v naši mladini in v našem ljudstvu pač močno gojilo avstrijsko domoljubje, a državne oblasti so nekam postrani gledale na gojitev slovenskega in slovanskega rodoljubja. In prav to je povzročilo razpad stare Avstrije. Kajti v stari Avstriji sta uživala vse pravice samo dva naroda: Nemci in Madžari. Ta dva gospodujoča naroda sta druge narode v državi pritiskala k tlom. Zato so drugi narodi začeli smatrati Avstrijo za neusmiljeno mačeho. In so tudi smatrali za rešitev, ko je razpadla stara Avstrija. Modri možje so sicer že zdavnaj prej spoznali, da tako ravnanje z nenemškimi in nemadžarskimi narodi ne bo vodilo do dobrega konca. Tako je pisal znani rešitelj nove Avstrije dr. Seipel leta 1916.: »Če hočemo pridobiti narode za Avstrijo, jim je treba dokazati, da morejo biti dobri Avstrijci in hkrati tudi narodno zavedni Nemci, Čehi, Italijani, Slovenci itd.« Toda vodilni krogi ga niso poslušali.

Nam Slovencem so najbližji Srbi in Hrvatje. Znabiti pridobimo kdaj k tej trozvezi še tudi Bolgare, da bo svobodno solnce sijalo združenim jugoslovanskim narodom od Jadranskega do Egejskega in Črnega morja.

Molimo k Bogu, da se to čim prej uresniči.

In pomnimo besed, ki jih je govoril stari Svarun sinu Iztoku: »Velik bo Sloven, bival bo v mirnih hišah, rejene bodo njegove črede, svobodno solnce mu bo svetilo leto in dan, če bo složen z brati. Inače pride tujec, postavi mu peto na tilnik — in svobodni narod postane rob.« (Finžgar, Pod svobodnim solncem.)

1. Spremenitev.

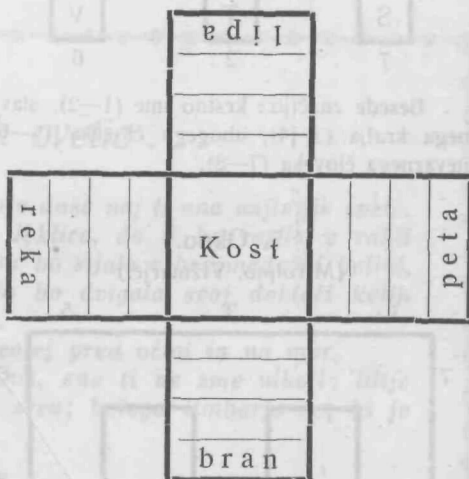
(Miroljub, Kočevje.)

Loka, koza, sreča. tla, šola, pila, vera, lipa, kupa, vlaga, resa, vijak, rog, bol, veda, šola, veža, mira, žaga, konec, sik, svit, soba.

Spremeni v prvi besedi eno, v drugi dve, v tretji eno, v četrti dve črki itd.; nove črke povedo zgodovinski dogodek.

2. Spremenitev.

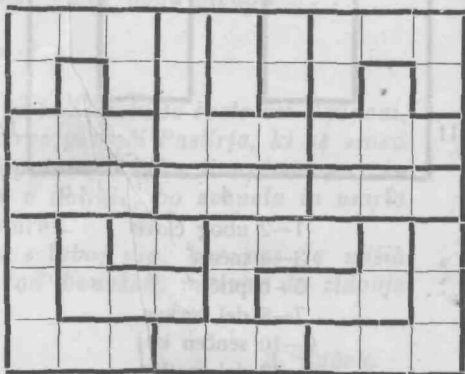
(Miroljub, Vižmarje.)

Spremeni v besedi »kost« in v naslednjih dobljenih besedah vedno le po eno črko tako, da dobiš v četrti vrsti označene besede.

3. Sestavnica.

(Miroljub, Vižmarje.)

Razreži goenji pravokotnik ter sestavi iz dobljenih delov ime ruskega pisatelja.

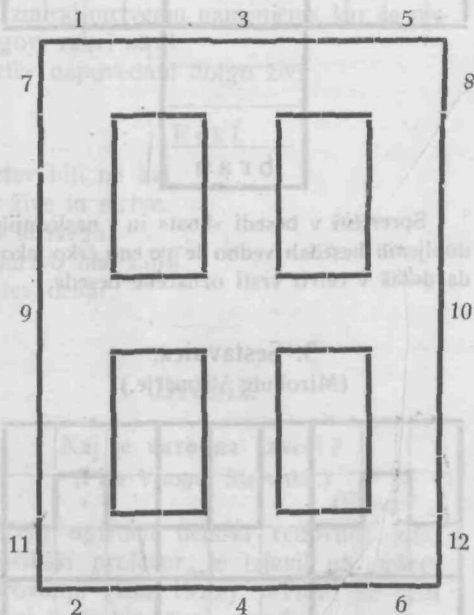
4. Zvezda.

Besede značijo: krstno ime (1—2), slavnega kralja (3—4), ubogega človeka (5—6, nevarnega človeka (7—8).

5. Okno.

(Miroljub, Vižmarje.)

- 1—2 ubog človek
- 3—4 mesec
- 5—6 ptič
- 7—8 del cerkve
- 9—10 senčen kraj
- 11—12 del rastline.

1. Rešitev denarja v 3. številu:

Denar svetá vladar.

Začneš pri desni črki nad krono. Ta je prva. Potem šteješ od tu devet predalov in dobiš drugo črko. Potem šteješ dva, nato pet praznih predalov. Tistih predalov, ki si jih že porabil, ne smeš več šteti.

2. Rešitev suhega drevesa v 3. številu:

Samo s tujimi očmi lahko vidiš svoje napake.

Začneš pri tisti veji, ki ima samo en odcepek (t. j. vrh) in samo eno črko. Nato vejo z dvema črkama. A katera je prva, katera druga? Veja, na kateri visi črka A, ima samo en majhen odcepek, veja na kateri visi M, pa dva odcepka. Prvi je A, drugi M. Vzenimo vejo s tremi črkami. Črka O visi na veji z enim odcepkom, S na veji z dvema in T na veji s tremi odcepki, itd.

3. Rešitev podobnice v 3. številu:

Miši ne moreš vzeti več ko življenje.

4. Rešitev nagrobne plošče v 3. številu:

»Nebeški mir Gospod naj da ti
jaz molim naj, ti pa, o mati,
le mirno spi,
le sladko spi.«

Zaznamuj napis z zaporednimi številkami in rešitev ti bo lahka.

Opomba.

Rešilci naj nam oprosté, da smo morali tokrat odkloniti sprejem mnogih rešitev, ker niso bile dopisnice ali pisma dovolj oz. prav kolkovana. Ob tej priliki opomnimo, da zadostuje, ako nam rešitve naznanite na dopisnici; kadar pa jih pošljete v pismu, je pač prav, da napišete Vrtčeve rešitve na poseben in Angelčkove spet na poseben list.

Rešilci in imena rešilcev — ki se spejemajo le tekom 10 dni po izidu lista in se objavljajo le imena onih rešilcev, ki bdo rešili vse zagonetke — v prihodnji številki.